

Branden i Bökhult 1803

År 1803. den 3 November hölts här i Krogsered, efter församlingens åstundan, på tillkännagifvande Söndagen förut, Öpen Socknestämma med församlingens närvarande ledamöter, som endast voro några från hvarjefjerdning, i afseende på den brandskada som timadeuti Bökhult för dess tvenne Åboer Mårten Eriksson och Nils Olofsson i då öfverläggningen til afhjelpande af denne deras iråkade nöd i följande ordning aflöp.

Til utrönande af beskaffenheten af den hjälp som härvid fordrades frågades: Om brandskadan varit lika stor för båda? Då svarat blef och samtykt af alla närvarande at Nils fick intet bärgat hvarken af hus eller gröda utom endast kreaturen på 2:ne Bockkillingar när, och desutom trenne kistor och något koppar, men at resten af löseghenden blef för honom upbränd; Deremot skal Mårten hafva fått bärgat al sin löseghendom jämte kreaturen, Och vore i anledning häraf deras gemensamma tanka såsom grundad på rättvisa och billighet at Nils Olofsson som desutom hade goda och behåldna så in som uthus borde såsom den der och mistat mer af sin egendom njuta någon mer hjälp än Mårten, som hade förfalna både in och uthus, de der hade, om än ingen eldvåda skedt ei längre kunnat bestå, utan nödvändigt innan kort ånyo måst uppbyggas, och desutom fått al sin löseghendom bärgad. Dock blef nu icke denna skildnaden i brandstodshjelpen bestämd, utan lämnades tils längre fram vid öfverläggningens slut.

Utan i ordningen förekom denna fråga: Om Församlingen hade uprättat sig någon brandstodsförening: Svarades: At de väl hade för en tvenne år sedan en dylik sin emellan uprättat men at hon ei nu voro til hands, utan skal finnas bland häradshandlingar utan at ännu vara gillad och af Tingsrätten erkänd; åtminstone at hon der vid den tiden genom nom församlingens befullmäktigade i sådant afseende [blifvit] ingifven, hälst den då projecterade häradsföreningen

af församlingen ei kunde antagas såsom i deras tanka mindre förmonlig. Frågades altså: Efter intet [något] skrifteligt mindre i laga ordningt erkänt [rättesnöre] är at tilgå i denna sak, Om de då kunde med [säkerhet] påminna sig huru praxin varit vid slika [tilfällen]: Då Ifvar i Wismhult med flere som bebo [förmedlade] hemman svarade: At alla körslor, [penningar], säd, och foder til sådane nödlidandes hjälp [och] understöd har blifvit efter förmedlade hemman natur utgordt, och borde nu derefter utgöras, [med] dagsvärken allena efter matlaget. Detta alt [bestriddes] af de öfrige närvarande som ingen [förmedling] å sina hemman erhollit. Med påstående at förmedling uti en sak af denna art och natur aldra [minst] borde äga rum, och at de i laga ordning [förbehöllo] sig sin öppna talan. Oaktat alt bemödande af mig, såsom å Pastorsembetets vägnar ordförande och författare af Protocollet, at få denna [tvist] i godo belagd, var dock alt förgäfves.

Icke des mindre, och då de nödlidandes hielp icke [kunde] tåla det uppskof som til en sådan tvists afgörande [kunde] åtgå, skred man dock förslagsvis til sielfva den

[väsentliga] öfverlägningsfrågan, och lät de tvistande parterna öpet stå at hvarje sin förmenta rätt vid behörig Domstohl anmäla bevaka och fulfölja der de så gitta, och [icke] annorlunda kunna åsämjas.

Som lifsbärgningen för de ifrågavarande olyckelige [blefne] åboerne och deras Kriatur för närvarande fordrade den snaraste undsättning. Frågades huru [mycket] säd de hvardera til föda och utsäde nödvändigt [tarfvade] intil dess ny gröda kunde inbärgas. Svarades at de förmodade då hvarje fierding gier En skäppa Hafre 2. Kappar Korn, och en Kappe Råg, hvilket sammanräknat efter oförmedlade hemmantalet gör 29 1/2 Tunna och eft Förmedlade 20 43/60 Tunna utom den tilökning som genom tilkommande torpare [kan] tilskyndas, skulle de kunna någorlunda vara belätne.

Dock hvarjom öpet at mer gifva som mer vil och förmår I anseende til deras kreatur som voro Sex kor, trenne för hvardera blef föreslagit och beviljat at til deras framfödande til nästa vår skulle hvarje fierding gifva Fem L:pd [lispund] foder de 2 delarna hö och den tredje delen halm som efter 20 hemman beräknat gör circa 240 L:pd hö och 120 L:pd halm och emot en tredjedel mer om lefvereringen efter oförmedlat utgöres.

Nu kom ock i ordningen frågan om uprättandet af deras afbrände åbyggnader och blef dervid projecterat och beviljat at 8 stycken träd til 16 alnars Längd och 6 tum i lilla ändan eller til den storlek som Åboerne sielfve köpa dem på stället skulle af hvarje helt hemman framköras til det afbrände tomterna, och desutom 1. bielke på hvarje helgård och en Tolft Läkete, samt 4 sparr på hvarje hemman.

En bräda skulle ock lämnas med hvarje träd. Til takens täckning skulle af hvarje fierdingshemman lefvereras fem l:pd Långhalm. Påhl i Lund androg härvid at han sielf ville anskaffa träd til den föreskrefna storleken mot afräkning i p:gr [penningar] til det prix som derå åsättes 1 D:r [daler] eller 2:ne träd för et til 10 alnars längd.

Til timmers upköpande hvarföre åboerne å det afbrända hemmanet sielfve äga at draga försorg, blef projecterat och beviljat med bygnadernas upsättande inberäknat skulle sammanskutas af hvarje fierding fem Dahler i Riksgieldsmünt.

Sedan således blifvit bestämt hvad och huru mycket til de ofta nämde åboerna i Bökhult skulle sammanskjutas och aflämnas företogs nu, i stöd af det förut gorda församlingens påstående at någon skildnad i brandstodshjelpen borde äga rum desse åboar emillan, denna fråga til slutelig öfverläggning: Hvaruti denna skildnad skulle bestå; då efter något samtalande ändteligen blef beslutat, såsom efter deras tanka det aldra lindrigaste, åt Nils Olofsson skulle af de sammanskutne penningarna erholla de två tredjedelarna och Mårten Eriksson den tredje, men med det öfriga skulle det få bero vid en lika och jämn fördelning dem emillan.

Socknens Sexmän skola ofördröjeligen upbära de anslagne penningarna och dem mot qvitto aflämna Ytterligare och utom hvad i Protocollet förut [uptaget] är yrkade Påhl Nilsson i Lund at han väl gillade fördelningen de tvenne åboerna emillan på sätt som skedt är såsom grundat och billigt, men ville til protocollet hafva anført för sin närvarande och framtida säkerhet At han aldeles bestridde at något af de

öfverenskomne [lefvereringspuncterna] skulle efter förmedlade hemmans natur utan efter oförmedlat utgå.

At så vara förelupit aftalt och beslutat intygar, År och dag som förut

å PastorsEmbetets vägnar

Joh Dahlgren

Anders Bengtsson

i Årnakulla

Ifvar Andersson

i Vismhult

Johannes Arvidson

i:bm

Arfvid Svensson

i Yered

Sven Knutsson

i Skallekulla